

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

NACRT ZAKONA O ORGANSKOJ PROIZVODNJI

Podgorica, decembar 2011. godine

ZAKON O ORGANSKOJ PROIZVODNJI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

(1) Ovim zakonom uređuje se organska proizvodnja, označavanje organskih proizvoda, kontrola nad organskom proizvodnjom, kao i druga pitanja od značaja za organsku proizvodnju.

(2) Organska proizvodnja je proizvodnja poljoprivrednih i drugih proizvoda koja se zasniva na primjeni metoda organske proizvodnje u svim fazama proizvodnje, pripreme i distribucije, u skladu sa ovim zakonom.

Primjena zakona

Član 2

(1) Ovaj zakon primjenjuje se na proizvode koji su stavljeni u promet ili su namijenjeni stavljanju u promet, i to:

- 1) žive ili neprerađene poljoprivredne proizvode;
- 2) prerađene poljoprivredne proizvode koji se koriste kao hrana;
- 3) proizvode akvakulture;
- 4) hranu za životinje;
- 5) sjeme i sadni materijal;
- 6) kvasce koji se koriste za hranu i hranu za životinje.

(2) Ovaj zakon primjenjuje se na pravna i fizička lica, odnosno preduzetnike (u daljem tekstu: subjekti) koji su uključeni u sve faze proizvodnje, pripreme i distribucije proizvoda iz stava 1 ovoga člana.

(3) Ovaj zakon ne primjenjuju se na hranu koju objekti za kolektivnu ishranu i katering (ugostiteljski objekti, bolnice, dječiji vrtići, škole, socijalne i druge ustanove) nude krajnjem potrošaču.

(4) Proizvodi lova divljih životinja i ribolova ne smatraju se proizvodima iz organske proizvodnje.

Značenje izaza

Član 3

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

- 1) **akvakultura** je uzgoj riba i drugih vodenih organizama korišćenjem tehnika za povećanje proizvodnje ovih organizama van prirodnih kapaciteta životne sredine;
- 2) **biljna proizvodnja** je proizvodnja poljoprivrednih biljnih proizvoda, uključujući sakupljanje divljih biljnih vrsta u komercijalne svrhe;
- 3) **ekvivalentnost** je sposobnost različitih sistema za postizanje istih ciljeva;
- 4) **faze proizvodnje, pripreme i distribucije** su sve faze primarne proizvodnje, skladištenja, prerade, prevoza, prodaje ili snabdijevanja krajnjih potrošača, kao i

označavanje, reklamiranje, uvoz i izvoz organskih proizvoda i ugovorom prenese aktivnosti na treće lice;

- 5) **genetski modifikovan organizam (GMO)** je organizam, osim ljudskog bića, čiji je genetički materijal izmijenjen na način koji se ne pojavljuje prirodnim putem (parenjem ili rekombinacijom);
- 6) **jonizujuće zračenje** je elektromagnetsko ili čestično zračenje koje u interakciji sa materijom kroz koju prolazi produkuje parove jona;
- 7) **kontrolno tijelo** je pravno lice ovlašćeno za vršenje kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji;
- 8) **označavanje** su slovne oznake, riječi, detalji, trgovačko ime, robna marka, slikovni prikazi ili simboli koji se odnose na organski proizvod i koji se nalaze na ambalaži, dokumentu, obavještenju, etiketi, prstenu, alkici, privjesku, omotu i slično koji prate ili se odnose na taj proizvod;
- 9) **pomoćno sredstvo u preradi** je svaka supstanca koja se ne upotrebljava kao sastojak hrane, a koja se namjerno koristi u preradi sirovina, hrane ili njenih sastojaka da bi se ostvarila određena tehnološka svrha u toku obrade ili prerade i koja može da dovede do nenamjernog ali tehnički neizbježnog prisutva ostataka te supstance ili njenih derivata u krajnjem proizvodu, pod uslovom da ti ostaci ne predstavljaju rizik za zdravlje i nemaju nikakvog tehnološkog uticaja na krajnji proizvod;
- 10) **prelazni period (konverzija)** je određeni vremenski period potreban za prelazak iz proizvodnje koja nije organska u organsku proizvodnju u kojem se primjenjuju metode organske proizvodnje;
- 11) **priprema** je postupak čuvanja i/ili prerade organskih proizvoda, uključujući klanje i rasijecanje životinjskih proizvoda, kao i pakovanje, označavanje i/ili promjene na oznakama koje se odnose na organsku proizvodnju;
- 12) **proizvod proizveden od GMO** je proizvod koji je djelimično ili u potpunosti dobijen od GMO, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO;
- 13) **proizvod proizveden pomoću GMO** je proizvod koji je dobijen korišćenjem GMO kao posljednjeg živog organizma u procesu proizvodnje, ali ne sadrži ili se ne sastoji od GMO niti je proizveden od GMO;
- 14) **sastojak** je svaka supstanca, koja se upotrebljava u proizvodnji ili pripremi hrane, a koja je prisutna u gotovom proizvodu, ili u izmijenjenom obliku, uključujući i aditive;
- 15) **stočarska proizvodnja** je uzgoj domaćih ili pripitomljenih kopnenih životinja (uključujući insekte);
- 16) **znak usaglašenosti- znak organske proizvodnje** je znak na proizvodu kojim se potvrđuje da je taj proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom.

II. CILJEVI I NAČELA ORGANSKE PROIZVODNJE

Ciljevi organske proizvodnje

Član 4

Ciljevi organske proizvodnje su:

- 1) uspostavljanje održivog sistema upravljanja u poljoprivredi koji:
 - poštuje prirodne sisteme i cikluse i održava i unapređuje kvalitet zemljišta i vode, zdravlje biljaka i životinja i njihovu međusobnu ravnotežu;
 - doprinosi visokom nivou biološke raznovrsnosti;
 - racionalno koristi energiju i prirodne resurse (voda, zemljište, organska materije i vazduh);
 - poštuje standarde dobrobiti životinja i naročito ispunjava specifične potrebe životinja u odnosu na njihovu vrstu;

- 2) proizvodnja različitih vrsta hrane i drugih poljoprivrednih proizvoda koji odgovaraju zahtjevima potrošača za proizvodima proizvedenim primjenom postupaka koji ne ugrožavaju životnu sredinu, zdravlje ljudi, biljaka i zdravlje i dobrobit životinja.

Opšta načela

Član 5

Organska proizvodnja zasniva se na sljedećim opštim načelima:

- 1) upravljanja biološkim procesima zasnovanim na ekološkim sistemima, korišćenjem prirodnih resursa iz tog sistema primjenom metoda koje obuhvataju:
 - žive organizame i mehaničke postupke proizvodnje;
 - uzgoj biljaka u zemljištu i stočarsku proizvodnju ili uzgoj u akvakulturi koji je u skladu principima održive eksploatacije ribolovnih resursa;
 - zabranu upotrebe GMO i proizvoda proizvedenih od ili pomoću GMO osim veterinarskih medicinskih proizvoda;
 - procjenu rizika, i po potrebi, primjenu odgovarajućih preventivnih mjera;
- 2) ograničenja upotreba spoljašnjih inputa, a ako su spoljašnji inputi neophodni ili ako ne postoje odgovarajući postupci i metode iz tačke 1 ovog člana mogu se koristiti samo:
 - inputi iz organske proizvodnje;
 - prirodne ili prirodno proizvedene supstance i
 - slaborastvorljiva mineralna đubriva;
- 3) strogog ograničenja upotrebe hemijski sintetizovanih inputa osim u slučajevima:
 - kada ne postoje odgovarajući postupci upravljanja;
 - kada spoljašnji inputi iz tačke 2 ovog člana nijesu dostupni na tržištu, i
 - kada bi upotreba spoljašnjih inputa iz tačke 2 ovog člana dovela do neprihvatljivog uticaja na životnu sredinu;
- 4) prilagođavanja pravila organske proizvodnje, po potrebi i u skladu sa ovim zakonom, uzimajući u obzir sanitarno stanje, regionalne klimatske razlike i lokalne uslove, stepen razvoja i specifične uzgojne metode.

Posebna načela koja se primjenjuju na primarnu proizvodnju

Član 6

Pored opštih načela iz člana 5 ovog zakona, organska primarna proizvodnja zasniva se i na sljedećim posebnim načelima:

- 1) održavanja i poboljšavanja života u zemljištu i njegove prirodne plodnosti, stabilnosti i biološke raznovrsnosti koja sprječava i onemogućava sabijanje i eroziju zemljišta, kao i ishrana biljaka prvenstveno kroz ekosistem zemljišta;
- 2) smanjenja upotrebe, na najmanju moguću mjeru, neobnovljivih resursa i inputa koji ne potiču sa poljoprivrednog gazdinstva;
- 3) recikliranja otpada i nusproizvoda biljnog i životinjskog porijekla radi daljeg korišćenja u biljnoj i stočarskoj proizvodnji;
- 4) uvažavanja lokalne i regionalne ekološke ravnoteže prilikom donošenja odluka u vezi sa proizvodnjom;
- 5) održavanja zdravlja životinja podsticanjem prirodne imunološke odbrane životinja, kao i izborom odgovarajućih rasa i uzgojne prakse;
- 6) održavanja zdravlja bilja primjenom preventivnih mjera kao što su izbor odgovarajućih vrsta i sorti otpornih na štetočine i bolesti, odgovarajući plodored, mehaničke i fizičke metode i zaštita prirodnih neprijatelja štetočina;
- 7) primjene uzgojne prakse u stočarskoj proizvodnji koja je prilagođena lokaciji, vrsti i reljefu zemljišta;

- 8) obezbjeđivanja visokog nivoa dobrobiti životinja uvažavajući specifične potrebe u odnosu na vrstu životinja;
- 9) proizvodnje proizvoda iz organskog stočarstva od životinja koje su od rođenja odnosno izlijevanja uzgajane na organskim gazdinstvima;
- 10) izbora rasa prema sposobnostima za prilagođavanje lokalnim uslovima, njihovu vitalnost i otpornost na bolesti ili zdravstvene probleme;
- 11) ishrane stoke organskom hranom za životinje sastavljenom od poljoprivrednih sastojaka iz organske poljoprivrede i prirodnih supstanci nepoljoprivrednog porijekla;
- 12) primjene praksi uzgoja životinja koje poboljšavaju imunološki sistem i jačaju prirodnu otpornost na bolesti, naročito omogućavanjem redovnog kretanja životinja i pristupa otvorenim površinama i pašnjacima;
- 13) isključenja uzgoja životinja kod kojih je poliploidija vještački izazvana;
- 14) održavanja biodiverziteta prirodnih vodenih ekosistema, održavanja zdravlja vodenog okruženja i kvaliteta okolnih vodenih i kopnenih ekosistema pri proizvodnji u akvakulturi;
- 15) ishrane organizama u akvakulturi hranom za životinje dobijenom održivom ekspanzijom ribolovnih resursa ili organskom hranom za životinje sastavljenom od poljoprivrednih sastojaka iz organske poljoprivrede i prirodnih supstanci nepoljoprivrednog porijekla.

Posebna načela koja se primjenjuju na preradu organske hrane

Član 7

Pored opštih načela iz člana 5 ovog zakona, prerada organske hrane zasniva se i na sljedećim posebnim načelima:

- 1) proizvodnja organske hrane od organskih poljoprivrednih sastojaka, osim u slučaju kada ti sastojci nijesu dostupni na tržištu;
- 2) ograničenje upotrebe aditiva za hranu, sastojaka koji nijesu organski sa pretežno tehnološkom i senzornom ulogom i mikronutrijenata i pomoćnih sredstava u preradi, tako da se koriste u najmanjoj mogućoj mjeri i samo u slučajevima kada je to neophodno iz tehnoloških razloga ili samo za određene nutritivne namjene;
- 3) isključivanje supstanci i metoda prerade koje mogu da dovedu u zabludu u pogledu prirode proizvoda;
- 4) prerada hrane korišćenjem bioloških, mehaničkih i fizičkih metoda.

Posebna načela koja se primjenjuju na preradu organske hrane za životinje

Član 8

Pored opštih načela iz člana 5 ovog zakona, prerada organske hrane za životinje zasniva se i na sljedećim posebnim načelima:

- 1) proizvodnja organske hrane za životinje od organskih poljoprivrednih sastojaka osim u slučaju kada ti sastojci nijesu dostupni na tržištu;
- 2) ograničavanje upotrebe aditiva za hranu za životinje i pomoćnih sredstava u preradi na najmanju moguću mjeru, i to samo u slučajevima neophodne tehnološke ili zootehničke potrebe ili samo za određene nutritivne namjene;
- 3) isključivanje supstanci i metoda prerade koje bi mogle dovesti u zabludu u pogledu prave prirode proizvoda;
- 4) prerada hrane za životinje korišćenjem bioloških, mehaničkih i fizičkih metoda.

III. PRAVILA PROIZVODNJE

Opšti zahtjevi Član 9

Subjekti koji proizvode organske proizvode moraju poštovati pravila proizvodnje utvrđena ovim zakonom.

Zabrana upotrebe GMO Član 10

(1) GMO i proizvodi proizvedeni od ili pomoću GMO ne smiju se upotrebljavati u organskoj proizvodnji kao hrana, hrana za životinje, pomoćna sredstva u preradi, sredstva za zaštitu bilja, đubriva, oplemenjivači zemljišta, sjemeni, vegetativni materijal za razmnožavanje, mikroorganizmi ili životinje.

(2) Porijeklo proizvoda koji se koristi kao hrana ili hrana za životinje utvrđuje se na osnovu oznake na proizvodu ili na osnovu pratećeg dokumenta koji je priložen ili dostavljen uz proizvod, u skladu zakonom kojim se uređuje bezbjednost hrane.

(3) Subjekti koji koriste proizvode koji nijesu organski i koji nijesu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine moraju od dobavljača tražiti potvrdu da dostavljeni proizvodi nijesu GMO ili proizvodi proizvedeni od GMO ili proizvedeni pomoću GMO.

Zabrana upotrebe jonizujućeg zračenja Član 11

Zabranjena je upotreba jonizujućeg zračenja u obradi organske hrane ili hrane za životinje, odnosno sirovina koje se koriste u organskoj hrani ili hrani za životinje.

IV. PROIZVODNJA NA POLJOPRIVREDNOM GAZDINSTVU

Opšta pravila za proizvodnju na poljoprivrednom gazdinstvu Član 12

(1) Cjelokupnim poljoprivrednim gazdinstvom na kome se obavlja organska proizvodnja upravlja se u skladu sa pravilima organske proizvodnje.

(2) Izuzetno, poljoprivredno gazdinstvo može biti podijeljeno na proizvodne jedinice ili uzgajališta akvakulture, s tim što se svim proizvodnim jedinicama odnosno uzgajalištima ne upravlja u skladu sa pravilima organske proizvodnje.

(3) Na odvojenim proizvodnim jedinicama odnosno uzgajalištima akvakulture iz stava 2 ovog člana:

- u slučaju uzgoja životinja moraju se uporedo uzgajati različite vrste životinja;
- u uzgajalištima akvakulture mogu se uzgajati iste vrste pod uslovom da su lokacije uzgajališta na odgovarajući način razdvojene;
- u biljnoj proizvodnji uporedo se moraju uzgajati različite biljne sorte, koje se međusobno mogu lako razlikovati.

(4) U slučajevima iz stava 3 ovog člana proizvodne površine, životinje i proizvodi iz organske proizvodnje moraju se odvojiti od proizvodnje koja nije organska i voditi odvojene evidencije o tim proizvodnjama.

Pravila za organsku biljnu proizvodnju

Član 13

(1) Na organsku biljnu proizvodnju pored opštih pravila iz člana 12 ovog zakona primjenjuju se sljedeća pravila:

- 1) postupci obrade zemljišta i uzgoja bilja kojima se održava ili povećava sadržaj organskih materija u zemljištu, povećava stabilnost i biodiverzitet zemljišta i sprječava sabijanje i erozija zemljišta;
- 2) plodnost i biološka aktivnost zemljišta održava se i povećava višegodišnjim plodoredom usjeva, uključujući leguminoze i drugo bilje koje se koristi kao zeleništvo, kao i upotrebom stajskog đubriva ili organskog materijala, po mogućnosti kompostiranog, iz organske proizvodnje;
- 3) upotreba biodinamičkih preparata je dozvoljena;
- 4) korišćenje đubriva i oplemenjivača zemljišta samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu s članom 17 ovog zakona;
- 5) zabrana upotrebe mineralnih azotnih đubriva;
- 6) tehnike koje se primjenjuju u biljnoj proizvodnji moraju da spriječe ili smanje zagađenje životne sredine na najmanju moguću mjeru;
- 7) sprječavanje štete koju uzrokuju štetni organizmi, bolesti i korovi korišćenjem prirodnih neprijatelja, izborom vrsta i sorti, plodoredom, tehnikama uzgoja i termičkoj obradi;
- 8) korišćenje sredstva za zaštitu bilja koja su odobrena za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona ako je utvrđeno da je određeni usjev ugrožen;
- 9) za proizvodnju proizvoda, osim sjemena i sadnog materijala, koristi se samo sjeme i sadni materijal iz organske proizvodnje i za tu namjenu majka biljka u slučaju sjemena, odnosno matična biljka u slučaju sadnog materijala, mora da bude proizvedena u skladu sa ovim zakonom najmanje jednu generaciju, odnosno u slučaju višegodišnjih usjeva, najmanje dvije vegetacione sezone;
- 10) korišćenje proizvoda za čišćenje i dezinfekciju u biljnoj proizvodnji samo ako su odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona.

(2) Sakupljanje divljih biljnih vrsta i njihovih djelova, koji rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima, smatra se organskom proizvodnjom pod uslovom da:

- ta područja u periodu od najmanje tri godine prije sakupljanja nijesu bila tretirane drugim proizvodima osim onim čija je upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu s članom 17 ovog zakona;
- sakupljanje ne utiče na stabilnost prirodnog staništa ili na održavanje vrsta u području sakupljanja.

(3) Bliža pravila i uslove za biljnu proizvodnju propisuje organ državne uprave nadležan za poslove poljoprivrede i ruralnog razvoja (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Pravila za organsku stočarsku proizvodnju

Član 14

(1) Na organsku stočarsku proizvodnju pored opštih pravila iz člana 12 ovog zakona primjenjuju se sljedeća pravila:

1) za porijeklo životinja:

- životinje u organskoj proizvodnji moraju biti rođene i uzgojene na organskim gazdinstvima;
- za potrebe razmnožavanja mogu se pod posebni uslovima na gazdinstvo dopremati životinje koje nijesu organski uzgojene i te životinje i njihovi proizvodi mogu se smatrati organskim nakon isteka prelaznog perioda iz člana 18 ovog zakona;
- životinje koje se nalaze na gazdinstvu na početku prelaznog perioda i njihovi proizvodi mogu se smatrati organskim nakon isteka prelaznog perioda iz člana 18 ovog zakona;

2) za uzgojnu praksu i uslove držanja životinja:

- lice koje se stara o životinjama mora da poseduje osnovna znanja i vještine o zdravstvenim potrebama i dobrobiti životinja;
- postupci uzgoja, uključujući i broj životinja po jedinici površine, kao i uslovi smještaja moraju da obezbijede razvojne, fiziološke i etološke potrebe životinja;
- životinje moraju imati stalni pristup otvorenom prostoru, po mogućnosti pašnjacima, ukoliko vremenski uslovi i stanje zemljišta to dopuštaju, osim ako posebnim propisima nijesu određena ograničenja i obaveze koje se odnose na zaštitu zdravlja ljudi i životinja;
- broj životinja mora se ograničiti da ne bi došlo do prekomjerne ispaše, izrovanosti zemljišta, erozije ili zagađenja koje prouzrokuju životinje ili koje je posledica prenošenja njihovog đubriva;
- životinje iz organskog uzgoja moraju se držati odvojeno od ostalih životinja;
- ispaša životinja iz organskog uzgoja na zajedničkim površinama i ispaša životinja koje nijesu iz organskog uzgoja na organskim površinama dozvoljena je pod određenim ograničavajućim uslovima;
- zabranjeno je vezivanje ili izolacija životinja osim za pojedinačne životinje na ograničeno vrijeme i ako je to opravdano radi bezbjednosti, dobrobiti životinja ili iz veterinarskih razloga;
- trajanje transporta životinja mora biti svedeno na minimum;
- svaka patnja tokom cijelog života životinja, uključujući odstranjivanje djelova tijela i postupke pri klanju, mora se svesti na minimum;
- pčelinjaci se moraju postavljati u područja koja obezbjeđuju izvore nektara i polena od organskih usjeva, prirodne vegetacije šuma ili usjeva koji se tretiraju samo metodama sa niskim uticajem na životnu sredinu i moraju se držati na dovoljnoj udaljenosti od izvora koji mogu dovesti do kontaminacije pčelinjih proizvoda ili ugroziti zdravlje pčela;
- košnice i materijali koji se koriste u pčelarstvu moraju biti uglavnom napravljeni od prirodnih materijala;
- zabranjeno je uništavanje pčela u saću kao metode sakupljanja pčelinjih proizvoda;

3) za razmnožavanje:

- se primjenjuju prirodne metode ali je dozvoljena i vještačka oplodnja;
- razmnožavanje se ne smije podsticati hormonskom terapijom ili sličnim supstancama, osim u slučaju veterinarskog liječenja pojedine životinje;
- ne smiju se koristiti drugi oblici vještačkog razmnožavanja kao što su kloniranje ili transfer embriona;
- moraju se odabrati odgovarajuće rase, kako bi se izbjeglo sprječavanje patnje i odstranjivanje djelova tijela životinja;

4) za hranu za životinje:

- hrana za životinje se obezbjeđuje prvenstveno sa gazdinstva na kojem se životinje uzgajaju ili sa drugih organskih poljoprivrednih gazdinstava na istom području;
 - životinje se moraju hraniti organskom hranom za životinje koja ispunjava nutritivne potrebe životinja u različitim fazama njihovog razvoja, s tim da dio obroka može sadržati hranu za životinje sa gazdinstva koje se nalazi u prelaznom periodu;
 - životinje, osim pčela, moraju da imaju stalni pristup pašnjacima ili kabastoj hrani;
 - sastojci biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla, aditivi za hranu za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćna sredstva za preradu, koji nijesu organski, koriste se samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 17 ovog zakona;
 - ne smiju se koristiti stimulatori rasta i sintetičke aminokiseline;
 - sisančad se moraju hraniti prirodnim, po mogućnosti majčinim mlijekom;
- 5) za prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:
- prevencija bolesti se zasniva na izboru rasa i sojeva, postupcima uzgoja, visokokvalitetnoj hrani za životinje i tjelesnoj aktivnosti životinja, broju životinja po jedinici površine, kao i odgovarajućem smještaju u higijenskim uslovima;
 - bolest se liječi odmah radi izbjegavanja patnji životinje, a ako upotreba fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije primerena mogu se koristiti, kada je to neophodno i pod strogim uslovim, hemijski sintetizovani alopatski veterinarsko-medicinski proizvodi, uključujući i antibiotike pri čemu se moraju utvrditi ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence;
 - dozvoljena je upotreba imunoloških veterinarsko-medicinskih proizvoda;
 - dozvoljeni su tretmani vezani za zaštitu zdravlja ljudi i životinja u skladu sa zakonom;
 - proizvodi namijenjeni za čišćenje i dezinfekciju objekata u kojima se drže životinje mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba dozvoljena u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona.

(2) Bliža pravila i uslove za stočarsku proizvodnju propisuje Ministarstvo.

Pravila proizvodnje za životinje akvakulture

Član 15

(1) Na organski uzgoj životinja akvakulture pored opštih pravila iz člana 12 ovog zakona primjenjuju se i sljedeća pravila:

- 1) za porijeklo životinja akvakulture:
 - organska akvakultura zasniva se na uzgoju mlađi koja potiče iz organskog matičnog jata i iz organskih uzgajališta;
 - ako nije dostupna mlađ iz organskog matičnog jata ili iz organskog uzgajališta na uzgajalište se, pod određenim uslovima, mogu unijeti životinje koje nijesu organski uzgojene;
- 2) za uzgojnu praksu:
 - lice koje se stara o životinjama mora da posjeduje osnovna znanja i vještine o zdravstvenim potrebama i dobrobiti životinja;
 - ishrana, projektovanje objekata, gustina populacije i kvalitet vode, moraju da obezbijede zadovoljavanje razvojnih, fizioloških i etoloških potreba životinja;
 - negativan uticaj uzgajališta na životnu sredinu, uključujući i bijeg uzgajanih životinja mora se svesti na minimum;
 - organski uzgajane životinje se drže odvojeno od drugih životinja akvakulture;
 - transport se obavlja u skladu sa propisima kojima se uređuje dobrobit životinja;
 - patnja životinja, uključujući i patnju prilikom klanja, mora se svesti na minimum;
- 3) za razmnožavanje:

- ne smiju se primjenjivati vještačka indukcija poliploidije, vještačka hibridizacija, kloniranje i proizvodnja jednopolnih linija, osim ručnom selekcijom;
 - moraju se odabirati odgovarajuće linije;
 - za upravljanje matičnim jatom, razmnožavanjem i proizvodnjom mlađi moraju se uspostaviti uslovi koji odgovaraju uzgojnoj vrsti;
- 4) za hranu za ribe i rakove:
- ribe i rakovi se moraju hraniti hranom za životinje koja odgovara njihovim nutritivnim potrebama u svim fazama njihovog razvoja;
 - dio hrane biljnog porijekla mora poticati iz organske proizvodnje, a dio dobijen od vodenih životinja mora poticati iz održivog ribolova;
 - sastojci biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla, aditivi za hranu za životinje, određeni proizvodi koji se koriste u ishrani životinja i pomoćna sredstva u preradi, koji nijesu organski, koriste se samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 17 ovog zakona;
 - ne smiju se koristiti stimulatori rasta i sintetičke aminokiseline;
- 5) za školjke i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se hrane prirodnim planktonom:
- životinje koje se hrane filtracijom sve svoje nutritivne potrebe zadovoljavaju u prirodi, osim mlađi koja se uzgaja u mrijestilištima ili uzgajalištima;
- 6) proizvodna područja moraju biti dobrog statusa voda u skladu sa propisima kojima se uređene vode;
- 7) za prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje:
- prevencija bolesti se zasniva na držanju životinja u optimalnim uslovima koji se postižu odgovarajućim izborom lokacije uzgajališta, optimalnim projektovanjem uzgajališta, primjenom dobre uzgajivačke i upravljačke prakse, što obuhvata redovno čišćenje i dezinfekciju objekata, visokokvalitetnu hranu za životinje, odgovarajuću gustinu životinja i izbor vrsta i linija;
 - bolest se liječi odmah da životinja ne bi patila, a ako upotreba fitoterapeutskih, homeopatskih i drugih proizvoda nije primerena mogu se koristiti, kada je to neophodno i pod strogim uslovim, hemijski sintetizovani alopatski veterinarsko-medicinski proizvodi, uključujući i antibiotike pri čemu se moraju utvrditi ograničenja u pogledu toka liječenja i perioda karence;
 - dozvoljena je upotreba imunoloških veterinarsko-medicinskih proizvoda;
 - dozvoljeni su tretmani vezani za zaštitu zdravlja ljudi i životinja u skladu sa zakonom;
 - proizvodi namijenjeni za čišćenje i dezinfekciju bazena, kaveza, objekata i opreme u akvakulturi mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba dozvoljena u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona.

(2) Bliža pravila i uslove proizvodnje za životinje akvakulture propisuje Ministarstvo.

Pravila proizvodnje za morske alge

Član 16

(1) Sakupljanje morskih algi i njihovih djelova koje prirodno rastu u moru smatra se organskom proizvodnjom pod uslovom da:

- su područja gdje alge rastu dobrog statusa voda u skladu sa zakonom kojim su uređene vode i da se jestive morske alge sakupljaju u područjima koja ispunjavaju uslove utvrđene zakonom kojim je uređena bezbjednost hrane;
- sakupljanje ne utiče na dugoročnu stabilnost prirodnog staništa ili na održavanje vrsta u području sakupljanja.

(2) Uzgoj morskih algi vrši se u priobalnim područjima čije su ekološke i zdravstvene karakteristike najmanje jednake karakteristikama područja iz stava 1 ovog člana.

(3) U svim fazama proizvodnje, od sakupljanja mladica morskih algi do berbe, primjenjuje se održiva praksa.

(4) Održavanje banke gena vrši se redovnim sakupljanjem mladica morskih algi u prirodi, radi dopunjavanja zaliha gena uzgojenih kultura.

(5) Za proizvodnju morskih algi vještačka đubriva se ne smiju upotrebljavati, osim u zatvorenim objektima i samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 17 ovog zakona.

(6) Bliža pravila i uslove proizvodnje za morske alge propisuje Ministarstvo.

Proizvodi i supstance koji se koriste u proizvodnji i kriterijumi za njihovo odobravanje

Član 17

(1) Ministarstvo utvrđuje Listu proizvoda i supstanci koje mogu da se koriste u organskoj proizvodnji (u daljem tekstu Lista):

- 1) za zaštitu bilja;
- 2) kao đubriva i oplemenjivači zemljišta;
- 3) kao sastojci hrane za životinje biljnog, životinjskog i mineralnog porijekla i određene proizvode koji se koriste u ishrani životinja, koji nijesu organski;
- 4) kao aditivi za hranu za životinje i pomoćna sredstva u preradi;
- 5) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju bazena, kaveza, zgrada i objekata za uzgoj životinja;
- 6) kao proizvodi za čišćenje i dezinfekciju objekata i uređaja koji se upotrebljavaju u biljnoj proizvodnji, uključujući i skladišta na poljoprivrednom gazdinstvu.

(2) Odobravanje proizvoda i supstanci iz stava 1 ovog člana vrši Ministarstvo ako:

- 1) je njihova upotreba neophodna za održivu proizvodnju i za upotrebu kojoj su namijenjeni;
- 2) su svi proizvodi i supstance biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla, osim u slučaju kada proizvodi ili supstance iz takvih izvora nijesu dostupni u dovoljnim količinama ili nijesu odgovarajućeg kvaliteta, ili u slučaju da na raspolaganju nema alternativnih proizvoda i supstanci;
- 3) se proizvodi iz stava 1 tačka 1 ovog člana upotrebljavaju samo pod sljedećim uslovima:
 - ako je njihova upotreba neophodna za kontrolu štetnih organizama ili određene bolesti za koju nijesu dostupna druga biološka, fizička ili uzgojna rješenja, odnosno uzgojne prakse ili druge efikasne prakse upravljanja;
 - ako proizvodi nijesu biljnog, životinjskog, mikrobiološkog ili mineralnog porijekla i nijesu identični svom prirodnom obliku, mogu biti odobreni samo ako uslovi njihove upotrebe isključuju neposredan kontakt s jestivim djelovima biljaka;
- 4) proizvodi iz stava 1 tačka 2 ovog člana mogu se odobriti samo ako je njihova upotreba neophodna za postizanje ili održavanje plodnosti zemljišta ili za ispunjavanje posebnih zahtjeva u ishrani biljaka ili za specifične svrhe u pogledu poboljšanja zemljišta;
- 5) proizvodi iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana mogu odobriti za upotrebu pod uslovom da:
 - su ti proizvodi neophodni za očuvanje zdravlja, dobrobiti i vitalnosti životinja i doprinose odgovarajućoj ishrani koja zadovoljava fiziološke i etološke potrebe

određene vrste ili je nemoguće proizvesti ili sačuvati hranu za životinje bez upotrebe tih supstanci;

- hrana za životinje mineralnog porijekla, elementi u tragovima, vitamini ili provitamini moraju biti prirodnog porijekla a u slučaju da te supstance nijesu dostupne, može se odobriti upotreba odgovarajućih hemijskih supstanci sa istim efektom.

(3) Uslove i ograničenja za poljoprivredne proizvode za koje mogu da se upotrebljavaju proizvodi i supstance iz stava 1 ovog člana, način njihove upotrebe, doziranje, rok u kojem je dozvoljena njihova upotreba i kontakt s poljoprivrednim proizvodima propisuje Ministarstvo

(4) Lista iz stava 1 ovog člana objavljuje se u „Službenom listu Crne Gore“.

Prelazni period (konverzija)

Član 18

(1) Postupak uključivanja subjekta u organsku proizvodnju pokreće se prijavom koju subjekat podnosi kontrolnom tijelu.

(2) Na osnovu prijave iz stava 1. ovog člana subjekat i kontrolno tijelo zaključuju ugovor o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji.

(3) Od dana zaključenja ugovora iz stava 2 ovog člana počinje prelazni period.

(4) Na poljoprivrednom gazdinstvu na kome je otpočela organska proizvodnja, primjenjuju se sljedeća pravila:

- 1) u toku prelaznog perioda primjenjuju se sva pravila utvrđena ovim zakonom;
- 2) prelazni periodi utvrđuju se prema vrsti biljne ili stočarske proizvodnje;
- 3) na gazdinstvu ili proizvodnoj jedinici koja je jednim dijelom pod organskom proizvodnjom a drugim dijelom u prelaznom periodu, subjekat mora odvojeno držati organske proizvode od proizvoda proizvedenih u prelaznom periodu i životinje mora držati odvojeno i voditi evidenciju kojom to može dokazati;
- 4) životinje i proizvodi životinjskog porijekla proizvedeni u prelaznom periodu ne smiju se stavljati na tržište sa oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju proizvoda u skladu sa čl. 24 i 25 ovog zakona.

(5) Dužinu trajanja prelaznog perioda u biljnoj i stočarskoj proizvodnji propisuje Ministarstvo.

Prerada organske hrane za životinje

Član 19

(1) Prerada organske hrane za životinje mora biti odvojena vremenski ili prostorno od prerade hrane za životinje koja nije organska.

(2) Organske sirovine za hranu za životinje ili sirovine za hranu za životinje iz prelaznog perioda ne smiju ulaziti u sastav organskog proizvoda za ishranu životinja istovremeno sa istim sirovinama koje nijesu iz organske proizvodnje.

(3) Sirovine koje se koriste u preradi organske hrane za životinje ne smiju se tretirati hemijsko sintetičkim rastvaračima.

(4) Supstance i postupci kojima se vraćaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane, koji otklanjaju posljedice propusta u preradi tih proizvoda ili koji na drugi način mogu da dovedu u zabludu u pogledu prirode proizvoda ne smiju se koristiti.

Prerada organske hrane

Član 20

(1) Prerada organske hrane mora biti vremenski ili prostorno odvojena od prerade hrane koja nije organska.

(2) Prerada organske hrane vrši se pod sljedećim uslovima:

- 1) hrana mora biti proizvedena uglavnom od sastojaka poljoprivrednog porijekla, pri čemu se dodata voda i kuhinjska so ne uzimaju u obzir;
- 2) aditivi, pomoćna sredstva u preradi, arome, voda, so, preparati od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, kao i aminokiseline i drugi mikronutrijenti u hrani za posebne nutritivne potrebe mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 22 ovog zakona;
- 3) poljoprivredni sastojci koji nijesu organski mogu se upotrebljavati samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 22 ovog zakona;
- 4) organski sastojak ne smije da bude prisutan zajedno sa istim sastojkom koji nije organski ili sa sastojkom iz prelaznog perioda;
- 5) hrana proizvedena od biljaka iz prelaznog perioda mora da sadrži samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog porijekla.

(3) Supstance i postupci kojima se vraćaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane, koji otklanjaju posljedice propusta u preradi tih proizvoda ili koji na drugi način mogu da dovedu u zabludu u pogledu prirode proizvoda ne smiju se koristiti.

(4) Bliže uslove i pravila za preradu, pakovanje, prevoz i skladištenje organskih proizvoda propisuje Ministarstvo.

Pravila za proizvodnju organskog kvasca

Član 21

(1) Za proizvodnju organskog kvasca upotrebljavaju se samo organski proizvedeni supstrati.

(2) U proizvodnji iz stava 1 ovog člana, drugi proizvodi i supstance mogu se koristiti samo ako je njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu s članom 22 ovog zakona.

(3) Organski kvasac ne smije biti prisutan u organskoj hrani ili hrani za životinje zajedno sa kvascem koji nije organski.

Kriterijumi za određene proizvode i supstance u preradi

Član 22

(1) Odobravanje proizvoda i supstanci iz člana 20 stava 2 tač 2 i 3 ovog zakona za upotrebu u organskoj proizvodnji i njihovo stavljanje na Listu iz člana 17 ovog zakona vrši se kada:

- nijesu na raspolaganju druge mogućnosti u skladu sa ovim zakonom;
- bez njihove primjene nije moguće proizvesti, očuvati hranu ili ispuniti dijetetske zahtjeve.

(2) Proizvodi i supstance iz stava 1 ovog člana moraju biti prirodnog porijekla i mogu biti podvrgnuti mehaničkim, fizičkim, enzimskim ili mikrobiološkim procesima, osim u slučaju kada ti proizvodi i supstance nijesu dostupni na tržištu u dovoljnim količinama ili odgovarajućeg kvaliteta.

Izuzeci od pravila proizvodnje

Član 23

(1) U skladu sa ciljevima i načelima organske proizvodnje, Ministarstvo može odobriti izuzetke od pravila proizvodnje utvrđenih ovim zakonom.

(2) Izuzeci iz stava 1 ovog člana moraju biti svedeni na minimum i prema potrebi vremenski ograničeni, a odobravaju se samo ako:

- 1) su neophodni za započinjanje ili održavanje organske proizvodnje na gazdinstvima sa klimatskim, geografskim ili strukturnim ograničenjima;
- 2) je neophodno obezbijediti pristup hrani za životinje, sjemenu i sadnom materijalu, živim životinjama i drugim inputima, ukoliko takvi inputi nijesu dostupni na tržištu kao organski ;
- 3) je potrebno obezbijediti pristup sastojcima poljoprivrednog porijekla, ukoliko takvi sastojci nijesu dostupni na tržištu kao organski;
- 4) su neophodni radi rješavanja posebnih problema koji se odnose na upravljanje u organskom stočarstvu;
- 5) su neophodni u vezi sa korišćenjem proizvoda i supstanci u preradi iz člana 20 stav 2 tačka 2 ovog zakona radi obezbjeđivanja proizvodnje organskih proizvoda;
- 6) su neophodne privremene mjere radi nastavka ili ponovnog otpočinjanja organske proizvodnje u slučaju elementarnih nepogoda;
- 7) je neophodno korišćenje aditiva za hranu i drugih supstanci iz člana 20 stav 2 tačka 2 ovog zakona ili aditiva za hranu za životinje i pomoćna sredstva u preradi iz člana 17 stav 1 tačka 4 ovog zakona ukoliko nijesu dostupna na tržištu u drugom obliku isključujući proizvedene pomoću GMO;
- 8) je korišćenje aditiva za hranu i drugih supstanci iz člana 20 stav 2 tačka 2 ovog zakona ili aditiva za hranu za životinje iz člana 17 stav 1 tačka 4 ovog zakona propisana posebnim propisom.

V. OZNAČAVANJE

Upotreba izraza koji se odnose na organsku proizvodnju

Član 24

(1) Izrazi „organski“, „ekološki“, „biološki“ ili njihove skraćenice kao što su „bio“ ili „eko“, sami ili u kombinaciji, mogu se koristiti za označavanje i reklamiranje proizvoda koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom.

(2) Za označavanje i reklamiranje živih ili neprerađenih poljoprivrednih proizvoda izrazi koji se odnose na organsku proizvodnju mogu se koristiti samo ako su svi sastojci tog proizvoda proizvedeni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom.

(3) Izrazi iz stava 1 ovog člana ne smiju se upotrebljavati u označavanju, reklamiranju i pratećim dokumentima proizvoda koji ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom.

(4) Zabranjeno je korišćenje bilo kakvih izraza, uključujući izraze u okviru robnih marki, kao i označavanje i reklamiranje na načine koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika sugerišući da proizvod ili njegovi sastojci ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom.

(5) Zabranjeno je korišćenje izraza iz stava 1 ovog člana za proizvod koji se mora označiti ili reklamirati kao proizvod koji sadrži GMO, sastoji se od GMO ili je proizveden od GMO.

(6) Za prerađenu hranu mogu se koristiti izrazi iz stava 1 ovoga člana:

- 1) u nazivu hrane, pod uslovima da:
 - je prerađena hrana u skladu sa članom 20 ovog zakona;
 - najmanje 95% mase proizvoda čine organski sastojci poljoprivrednog porijekla;
- 2) samo u spisku sastojaka, ako je hrana u skladu sa članom 20 st. 1 i 2 tač. 1,2 i 4 ovog zakona;
- 3) u spisku sastojaka i u istom vidnom polju kao i naziv hrane, pod uslovom da:
 - je glavni sastojak proizvod lova ili ribolova;
 - sadrži druge sastojke poljoprivrednog porijekla koji su svi organski;
 - je hrana u skladu sa članom 20 st. 1 i 2 tač. 1,2 i 4 ovog zakona.

(7) U spisku sastojaka mora biti navedeno koji su sastojci organski.

(8) U slučajevima iz stava 6 tač. 2 i 3 ovoga člana, izrazi koji upućuju na organsku proizvodnju mogu se odnositi samo na organske sastojke i na spisku sastojaka mora biti naveden ukupan procenat organskih sastojaka u odnosu na ukupnu količinu sastojaka poljoprivrednog porijekla.

(9) Izrazi i procenat iz stava 8 ovoga člana moraju biti iste boje, veličine i tipa slova kao i drugi navodi u spisku sastojaka.

Obaveze u označavanju

Član 25

Ako se koriste izrazi iz člana 24 stav 1 ovoga zakona:

- pri označavanju se mora navesti naziv kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekat kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili pripreme;
- na ambalaži upakovane hrane mora biti znak organske proizvodnje iz člana 26 ovog zakona.

Znak organske proizvodnje

Član 26

(1) Znak organske proizvodnje (u daljem tekstu: logo) koristi se pri označavanju, reklamiranju i prezentaciji proizvoda koji ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom.

(2) Logo se ne smije upotrebljavati za proizvode u prelaznom periodu i hranu iz člana 24 stav 6 tač. 2 i 3 ovoga zakona.

(3) Sadržaj, veličinu i oblik loga iz stava 1 ovoga člana propisuje Ministarstvo.

Posebni zahtjevi za označavanje

Član 27

Način označavanje organske hrane za životinje, proizvoda biljnog porijekla iz prelaznog perioda, sjemena i sadnog materijala propisuje Ministarstvo.

VI. KONTROLA

Sistem kontrole

Član 28

(1) Organska proizvodnja podliježe stručnoj kontroli.

(2) Učestalost stručne kontrole iz stava 1 ovog člana određuje se na osnovu procjene rizika od pojave nepravilnosti i nepoštavanja pravila utvrđenih ovim zakonom.

(3) Subjekti podliježu stručnoj kontroli, najmanje jednom godišnje, osim onih koji se bave trgovinom na veliko pakovanom hranom i subjekata koji vrše prodaju proizvoda krajnjem potrošaču ili korisniku u skladu sa članom 35 stav 4 ovog zakona.

Član 29

(1) Stručnu kontrolu može da obavlja pravno lice koje ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom i koje ovlasti Ministarstvo (u daljem tekstu: kontrolno tijelo).

(2) Kontrolno tijelo mora da ispunjava sljedeće uslove:

- 1) da je registrovano u Centralnom registru Privrednih subjekata;
- 2) da je akreditovano u skladu sa standardom MEST EN 45011;
- 3) u pogledu tehničke opremljenosti i stručnog kadra;
- 4) da je nepristrasno i bez sukoba interesa u vršenju poslova za koje je ovlašćeno;
- 5) da ima standardni postupak kontrole koji sprovodi i koji sadrži detaljan opis kontrolnih mjera i mjera predostrožnosti za koje se tijelo obavezuje da će primjenjivati na subjekte koji podliježu njegovoj kontroli;
- 6) da ima utvrđene mjere koje namjerava da primjenjuje kada ustanovi nepravilnosti i/ili prekršaje.

(3) Na osnovu dostavljenih dokaza o ispunjavanju uslova iz stava 2 ovog člana Ministarstvo donosi rješenje o ovlašćenju kontrolnog tijela za obavljanje kontrole u organskoj proizvodnji.

Član 30

(1) Kontrolno tijelo dužno je da u roku od 30 dana od završetka kontrole dostavi Ministarstvu izvještaj o sprovedenoj kontroli.

(2) Ako rezultati kontrole pokazuju neusaglašenost sa pravilima utvrđenim ovim zakonom ili upućuju na moguću neusaglašenost, kontrolno tijelo odmah o tome obavještava Ministarstvo.

(3) Bliže uslove iz člana 29 stav 2 tač. 3 i 4 ovog zakona, kao i način i metodologiju za vršenja stručne kontrole u organskoj proizvodnji propisuje Ministarstvo.

Zabrane u davanju ovlašćenja

Član 31

Kontrolno tijelo ne može da obavlja sljedeće poslove:

- 1) kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i
- 2) odobravanje izuzetaka iz člana 23 ovog zakona.

Oduzimanje ovlašćenja

Član 32

Ministarstvo će kontrolnom tijelu, rješenjem, oduzeti ovlašćenje ukoliko se inspekcijским nadzorom utvrdi da:

- 1) stručnu kontrolu ne izvršava objektivno i nepristrasno;
- 2) nije efikasno u vršenju stručne kontrole;
- 3) ne preduzima mjere u slučaju utvrđenih nepravilnosti ili povreda zakona od strane subjekata koji su pod njegovom stručnom kontrolom;
- 4) ne ispunjava uslove iz člana 29 stav 2 ovog zakona i
- 5) nije dostavilo Ministarstvu Listu subjekata i godišnji izvještaj iz člana 33 ovog zakona.

Godišnji izvještaj

Član 33

(1) Kontrolno tijelo dužno je da, najkasnije do 31. januara tekuće godine, dostavi Ministarstvu listu koja sadrži nazive, imena i adrese subjekata (u daljem tekstu: Lista subjekata) koji su do 31. decembra prethodne godine bili pod njegovom kontrolom i godišnji izvještaj o sprovednim kontrolnim aktivnostima tokom prethodne godine.

(2) Sadržinu, obrazac i način dostavljanja izvještaja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Evidencija kontrolnih tijela

Člana 34

(1) Ministarstvo vodi evidenciju kontrolnih tijela koja su ovlašćena za obavljanje kontrole u organskoj proizvodnji.

(2) Evidencija iz stava 1 ovog člana vodi se u elektronskom obliku i objavljuje na web stanici Ministarstva.

Poštovanje sistema kontrole

Član 35

(1) Subjekat koji proizvodi, priprema, skladišti ili uvozi proizvode iz člana 2 stav 1 ovoga zakona ili koji takve proizvode stavlja u promet, prije stavljanja proizvoda u promet, kao organskog proizvoda ili proizvoda iz prelaznog perioda, mora:

- 1) da zaključi ugovor o vršenju kontrole i sertifikacije iz člana 18 stav 2 ovog zakona i
- 2) biti upisan u Registar subjekata iz člana 39 ovog zakona.

(2) Odredba stava 1 ovog člana odnose se i na izvoznike koji izvoze proizvode proizvedene u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom.

(3) Ukoliko subjekat bilo koju aktivnost iz stava 1 ovog člana prenese ugovorom na treće lice, taj subjekat podliježe zahtjevima iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, a ugovorom prenesene aktivnosti podliježu sistemu kontrole.

(4) St. 1,2 i 3 ovog člana ne odnose se na subjekte koji organske proizvode neposredno prodaju krajnjem potrošaču ili korisniku pod uslovom da oni te proizvode ne proizvode, ne prerađuju i ne skladište osim na mjestu prodaje, odnosno da ne uvoze te proizvode i da takve aktivnosti nijesu prenijeli ugovorom na treće lice.

(5) Kontrolno tijelo dužno je da vodi Listu subjektu.

(6) Lista subjekata iz stava 5 ovog člana objavljuje se na web stranici kontrolnog tijela.

Sertifikat Član 36

(1) Kontrolno tijelo subjektu koji je pod njegovom kontrolom i čiji proizvod ispunjava uslove organske proizvodnje utvrđene ovim zakonom izdaje sertifikat.

(2) Sertifikat mora, najmanje, sadržati rok važenja, naziv subjekta, vrstu ili spisak proizvoda.

(3) Sadržinu i obrazac sertifikata propisuje Ministarstvo.

Mjere u slučaju povrede zakona i nepravilnosti Član 37

(1) Za proizvode koji ne ispunjavaju uslove organske proizvodnje utvrđene ovim zakonom kontrolno tijelo neće izdati sertifikat.

(2) Proizvodi koji nemaju sertifikat ne mogu biti označeni, reklamirani i prezentovati sa oznakama organske proizvodnje.

(3) Ukoliko se utvrde nepravilnosti ili povrede ovog zakona sa dugotrajnim posledicama, Ministarstvo će na predlog kontrolnog tijela subjektu zabraniti stavljanje u promet proizvoda koji se označavaju ili reklamiraju kao organski za period koji se određuje u dogovoru sa kontrolnim tijelom.

(3) Informacije o slučajevima povreda zakona i nepravilnostima koje utiču na organski status proizvoda moraju se bez odlaganja razmijeniti između kontrolnog tijela i Ministarstva.

Razmjena informacija Član 38

Ministarstvo i kontrolno tijelo razmjenjuju relevantne informacije o rezultatima sprovednih kontrola sa drugim nadležnim organima i kontrolnim tijelima, radi garancije da je neki proizvod proizveden u skladu sa ovim zakonom.

Registar Član 39

(1) Organskom proizvodnjom i uvozom organskih proizvoda mogu se baviti subjekti koji su upisani u Registar subjekata u organskoj proizvodnji (u daljem tekstu Registar).

(2) Registar vodi Ministarstvo.

(3) U Registar se upisuju subjekti koji su zaključili ugovor o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji iz člana 18 stav 2 ovog zakona.

(4) Bliže uslove za upis u Registar, sadržaj, oblik i način vođenja Registra propisuje Ministarstvo.

Uvoz organskih proizvoda Član 40

(1) Organski proizvodi mogu se uvoziti ukoliko ih prati sertifikat kontrolnog tijela koje se nalazi na službenoj listi kontrolnih tijela Evropske unije ili službenoj listi Evropske unije kontrolnih tijela trećih zemalja.

(2) Subjekti koji uvoze organske proizvode koje prati sertifikat kontrolnih tijela koja nijesu na službenim listama iz stava 1. ovoga člana dužni su da pokrenu postupak priznavanja sertifikata kod kontrolnog tijela radi dobijanja potvrde o ekvivalentnosti, u skladu sa članom 41 ovog zakona.

(3) Subjekti koji uvoze organske proizvode dužni su naznačiti na carinskim dokumentima da se radi o organskim proizvodima.

(4) Organski proizvodi iz uvoza moraju biti upakovani i zatvoreni na način koji sprečava zamjenu njihove sadržine.

(5) Uprava carina dužna je da Ministarstvu dostavlja izvještaj o uvozu organskih proizvoda koji sadrži: zemlju porijekla, naziv uvoznika, vrstu i količinu uvezenih organskih proizvoda, najkasnije do 31. marta tekuće, za prethodnu godinu.

Ekvivalentnost Član 41

(1) Sertifikovani organski proizvode iz člana 40 stav 2 ovog zakona mogu se staviti u promet ako kontrolno tijelo, u postupku priznavanja, utvrdi da:

- 1) je proizvod proizveden u skladu sa pravilima proizvodnje koja su ekvivalentna pravilima iz Poglavlja III i IV ovog zakona;
- 2) su subjekti bili podvrgnuti sistemu kontrole koji je ekvivalentan sistemu kontrole iz Poglavlja VI ovog zakona.

(2) U postupku priznavanja sertifikata uvoznik je dužan da kontrolnom tijelu dostavi dokumentaciju na osnovu koje može utvrditi da li taj proizvod ispunjava uslove iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana.

(3) Subjektima koji ispunjavaju uslove iz stava 1 ovog člana kontrolno tijelo izdaje potvrdu o ekvivalentnosti.

(4) Dokumentaciju iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

VII. NADZOR

Član 42

(1) Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

(2) Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši organ uprave nadležan za poslove inspekcijskog nadzora, preko poljoprivrednog inspektora.

Ovlašćenja poljoprivrednog inspektora

Član 43

Pored ovlašćenja inspektora utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor ima i ovlašćenja da:

- 1) nadzire rad i ispunjavanje uslove subjekata upisanih u Registar;
- 2) nadzire primjenu pravila u organskoj proizvodnji;
- 3) nadzire način sakupljanja divljih biljnih vrsta i njihovih dijelova;
- 4) nadzire preradu organske hrane i hrane za životinje;
- 5) uzima uzorke organskih proizvoda, zemljišta, đubriva, oplemenjivača zemljišta, sredstava za zaštitu bilja i drugih sastojaka koji se primjenjuju u proizvodnji i preradi organskih proizvoda u skladu sa zakonom;
- 6) nadzire označavanje, pakovanje, skladištenje i prevoz proizvoda iz organske proizvodnje;
- 7) provjerava način vođenja i tačnost podataka u evidencijama koje je subjekt dužan voditi na osnovu ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
- 8) nadzire rad kontrolnih tijela u primjeni ovog zakona i propisa donesenih na osnovu njega;
- 9) obavijesti drugi nadležni organ ako utvrdi da je povrijeđen zakon ili drugi propisi iz djelokruga drugog nadležnog organa.

Upravne mjere i radnje poljoprivrednog inspektora

Član 44

Pored upravnih mjera i radnji utvrđenih zakonom kojim je uređen inspekcijski nadzor, poljoprivredni inspektor je obavezan da preduzima i sljedeće upravne mjere i radnje

- 1) privremeno zabrani proizvodnju, korišćenje znaka organske proizvodnje i stavljanja u promet proizvoda označenog s oznakom koje upućuju na organsku proizvodnju, a za

koje utvrdi da su proizvedeni na način koji je u suprotnosti sa ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu njega;

- 2) rješenjem, privremeno zabrani rad kontrolnog tijela ako utvrdi da ono ne ispunjava uslove iz člana 29 stav 2 ovog zakona, do konačne odluke Ministarstva o oduzimanju ovlašćenja.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Član 45

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 12.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) u organskoj proizvodnji upotrebljava GMO i proizvode proizvedene od ili pomoću GMO kao hranu, hranu za životinje, pomoćna sredstva u preradi, sredstva za zaštitu bilja, đubriva, oplemenjivači zemljišta, sjemeni, vegetativni materijal za razmnožavanje, mikroorganizmi ili životinje (član 10);
- 2) subjekti koji koriste proizvode koji nijesu organski i koji nijesu hrana ili hrana za životinje prilikom kupovine od dobavljača ne traži potvrdu da dostavljeni proizvodi nijesu GMO ili proizvodi proizvedeni od GMO ili proizvedeni pomoću GMO (član 10 stav 3);
- 3) upotrebljava jonizujuće zračenje u obradi organske hrane, hrane za životinje ili sirovina koje se koriste u organskoj hrani ili hrani za životinje (član 11);
- 4) za označavanje i reklamiranje živih ili neprerađenih poljoprivrednih proizvoda koristi izraze koji se odnose na organsku proizvodnju, a svi sastojci tog proizvoda nijesu proizvedeni u skladu sa pravilima utvrđenim ovim zakonom (član 24 stav 2);
- 5) upotrebljava izraze iz člana 24 stava 1 ovog zakona u označavanju, reklamiranju i pratećim dokumentima proizvoda koji ne ispunjava uslove utvrđene ovim zakonom (član 24 stav 3);
- 6) koristi bilo kakve izraze, uključujući izraze u okviru robnih marki, kao i označava i reklamira na načine koji mogu dovesti u zabludu potrošača ili korisnika, sugerišući da proizvod ili njegovi sastojci ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom (član 24 stav 4);
- 7) koristi izraze iz člana 24 stava 1 ovog zakona za proizvod koji se mora označiti ili reklamirati kao proizvod koji sadrži GMO, sastoji se od GMO ili je proizveden od GMO (član 24 stav 5).
- 8) nije označen organski proizvod u skladu sa čl. 25 i 26 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 2.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 5.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.500 eura.

(5) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

Član 46

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000 eura do 15.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) koristi đubriva i oplemenjivače zemljišta koji nijesu odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona (član 13 stav 1 tač.4 i 5);
- 2) upotrebljava mineralna azotna đubriva (član 13 stav 1 tačka 5);
- 3) koristi sredstva za zaštitu bilja koja nijesu odobrena za upotrebu u skladu sa članom 17 ovog zakona (član 13 stav 1 tačka 8);
- 4) u organskoj proizvodnji koristi proizvode i supstance koji se ne nalaze na Listi i suprotno utvrđenim ciljevima, načelima i zahtjevima organske proizvodnje iz člana 17 st. 1 i 2 ovog zakona;
- 5) u spisku sastojaka nijesu navedeni sastojci koji su organski (član 24 stav 7);
- 6) pri označavanju koristi izraze iz člana 24 stav 1 ovog zakona ne navede naziv kontrolnog tijela čijoj kontroli podliježe subjekat kod kojeg je obavljena završna faza proizvodnje ili pripreme i na ambalaži upakovane hrane nema znaka organske proizvodnje iz člana 26 ovog zakona (član 25);
- 7) znak organske proizvodnje (logo) koristi pri označavanju, reklamiranju i prezentaciji proizvoda koji ne ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom (član 26 stav 1);
- 8) organsku proizvodnju ne podvrgne stručnoj kontroli (član 28 stav 1);
- 9) obavlja kontrolu i reviziju drugih kontrolnih tijela i odobrava izuzetke iz člana 23 ovog zakona (član 31);
- 10) proizvodi, priprema, skladišti, uvozi ili izvozi proizvode iz člana 2 stav 1 ovoga zakona ili takve proizvode stavlja u promet, a prije stavljanja proizvoda u promet, kao organskog proizvoda ili proizvoda iz prelaznog perioda nije svoju djelatnost podvrgnuo sistemu kontrole iz člana 28 ovog zakona i nije upisan u Registar subjekata iz člana 39 ovog zakona (član 35 st.1 i 2);
- 11) uvozi i stavlja u promet organske proizvode a ne posjeduje sertifikat kontrolnog tijela koje se nalazi na službenoj listi kontrolnih tijela Evropske unije ili službenoj listi Evropske unije kontrolnih tijela trećih zemalja (član 40 stav 1);
- 12) uvozi organske proizvode koje prati sertifikat kontrolnih tijela koja nijesu na službenim listama iz 40 stava 1 ovoga zakona a ne pokrene postupak priznavanja sertifikata kod kontrolnog tijela, radi dobijanja potvrde o ekvivalentnosti, u skladu sa članom 41 ovog zakona (član 40 stav 2);
- 13) uvozi organske proizvode a ne naznači na carinskim dokumentima da se radi o organskim proizvodima (član 40 stav 3)
- 14) uvozi i stavlja u promet organske proizvode koji nijesu upakovani i zatvoreni na način koji sprečava zamjenu njihove sadržine (član 40 stav 4);
- 15) uvozi i stavlja u promet organske proizvode za koje u postupku priznavanja nije izdata potvrda o ekvivalentnosti (član 41 st.2 i 3);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.500 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 3.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 1.000 eura.

(5) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

Član 47

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5000 eura do 10.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) ne primjenjuje opšta pravila za proizvodnju na poljoprivrednom gazdinstvu iz člana 12 ovog zakona;
- 2) za proizvodnju proizvoda, osim sjemena i sadnog materijala, ne koristi sjeme i sadni materijal iz organske proizvodnje i za tu namjenu majka biljka u slučaju sjemena, odnosno matična biljka u slučaju sadnog materijala nije proizvedena u skladu sa ovim zakonom najmanje jednu generaciju, odnosno, u slučaju višegodišnjih usjeva, najmanje dvije vegetacione sezone (član 13 stav 1 tačka 9);
- 3) sakuplja divlje biljne vrste i njihove djelove, koji rastu u prirodnom okruženju, šumama i poljoprivrednim područjima, a ta su područja u periodu od najmanje tri godine prije sakupljanja bila tretirane drugim proizvodima osim onim čija je upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu s članom 17 ovog zakona i to sakupljanje utiče na stabilnost prirodnog staništa ili na održavanje vrsta u području sakupljanja (član 13 stav 2);
- 4) na organsku stočarsku proizvodnju ne primjenjuje pravila za porijeklo životinja, za uzgojnu praksu i uslove držanja životinja, za razmnožavanje, za hranu za životinje, za prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje iz člana 14 stav 1 tač.1,2,3,4 i 5 al.1,2,3 i 4 ovog zakona;
- 5) ne primjenjuje pravila proizvodnje za životinje akvakulture za porijeklo životinja akvakulture, za uzgojnu praksu, za razmnožavanje, za hranu za ribe i rakove, za školjke i druge i druge vrste koje ne hrani čovjek, već se hrane prirodnim planktonom i za prevenciju bolesti i veterinarsko liječenje iz člana 15 stav 1 tač.1,2,3,4,5 i 7 ovog zakona;
- 6) za proizvodnju morskih algi upotrebljava vještačka đubriva van zatvorenih objekata i ako njihova upotreba u organskoj proizvodnji nije dozvoljena u skladu sa članom 17 ovog zakona (član 16 stav 5);
- 7) prerada organske hrane za životinje nije odvojena vremenski ili prostorno od prerade hrane za životinje koja nije organska (član 19 stav 1);
- 8) organske sirovine za hranu za životinje ili sirovine za hranu za životinje iz prelaznog perioda ulaziti u sastav organskog proizvoda za ishranu životinja istovremeno sa istim sirovinama koje nijesu iz organske proizvodnje (član 19 stav 2);
- 9) sirovine koje se koriste u preradi organske hrane za životinje se tretiraju hemijsko sintetičkim rastvaračima (član 19 stav 3);
- 10) koristi supstance i postupke kojima se vraćaju svojstva izgubljena u preradi i skladištenju organske hrane, koji otklanjaju posledice propusta u preradi tih proizvoda ili koji na drugi način mogu da dovedu u zabludu u pogledu prirode proizvoda (član 19 stav 4);
- 11) prerada organske hrane, vremenski ili prostorno nije odvojena od prerade hrane koja nije organska (čl. 20 stav 1);
- 12) hrana nije proizvedena uglavnom od sastojaka poljoprivrednog porijekla, pri čemu se dodata voda i kuhinjska so ne uzimaju u obzir (član 20 stav 2 tačka 1);
- 13) se aditivi, pomoćna sredstva u preradi, arome, voda, so, preparati od mikroorganizama i enzima, minerali, elementi u tragovima, vitamini, kao i aminokiseline i drugi mikronutrijenti u hrani za posebne nutritivne potrebe koristiti a njihova upotreba u organskoj proizvodnji nije dozvoljena u skladu sa članom 22 ovog zakona (član 20 stav 21 tačka 2);
- 14) se poljoprivredni sastojci koji nijesu organski upotrebljavaju, a njihova upotreba u organskoj proizvodnji dozvoljena u skladu sa članom 22 ovog zakona (član 20 stav 21 tačka 3);

- 15) je organski sastojak prisutan zajedno sa istim sastojkom koji nije organski ili sa sastojkom iz prelaznog perioda (član 20 stav 21 tačka 4);
- 16) hrana proizvedena od biljaka iz prelaznog perioda ne sadrži samo jedan biljni sastojak poljoprivrednog porijekla (član 20 stav 21 tačka 5);
- 17) za proizvodnju organskog kvasca ne upotrebljavaju samo organski proizvedene supstrate (član 21 stav 1);
- 18) za proizvodnju organskog kvasca koristi druge proizvode i supstance a njihova upotreba u organskoj proizvodnji nije dozvoljena u skladu sa članom 22 ovog zakona (član 21 stav 2);
- 19) je organski kvasac prisutan u organskoj hrani ili hrani za životinje zajedno sa kvascem koji nije organski (član 21 stav 3);

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 1.000 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 2.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 1.000 eura.

(5) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana, osim novčane kazne, može se izreći i zaštitna mjera oduzimanja predmeta.

Član 48

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 3.000 eura do 8.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) se u organskoj poljoprivredi postupcima obrade zemljišta i uzgoja bilja, kojima se održava ili povećava sadržaj organskih materija u zemljištu ne povećava stabilnost i biodiverzitet zemljišta i sprječava sabijanje i erozija zemljišta (član 13 stav1 tačka1);
- 2) se plodnost i biološka aktivnost zemljišta ne održava i povećava višegodišnjim plodoredom usjeva, uključujući leguminoze i drugo bilje koje se koristi kao zeleništvo, kao i upotrebom stajskog đubriva ili organskog materijala, po mogućnosti kompostiranog, iz organske proizvodnje zemljišta (član 13 stav1 tačka2);
- 3) se koriste proizvodi za čišćenje i dezinfekciju u biljnoj proizvodnji koji nijesu odobreni za upotrebu u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona zemljišta (član 13 stav1 tačka10);
- 4) koristi proizvode namijenjene za čišćenje i dezinfekciju objekata u kojima se drže životinje, a njihova upotreba nije dozvoljena u organskoj proizvodnji u skladu sa članom 17 ovog zakona (član 14 stav 1 tačka 5 alineja 5);
- 5) subjekat i kontrolno tijelo ne zaključe ugovor o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji (član 18 stav2);
- 6) na poljoprivrednom gazdinstvu na kome je otpočela organska proizvodnja u toku prelaznog perioda ne primjenjuju sva pravila utvrđena ovim zakonom (član 18 stav4 tačka 1);
- 7) se prelazni period ne utvrđuju prema vrsti biljne ili stočarske proizvodnje zakonom (član 18 stav 4 tačka 2);
- 8) na gazdinstvu ili proizvodnoj jedinici koja je jednim dijelom pod organskom proizvodnjom a drugim dijelom u prelaznim periodu, subjekat ne drži odvojeno organske proizvode od

proizvoda proizvedenih u prelaznom periodu, ne drži životinje odvojeno i ne vodi evidenciju kojom to može dokazati (član 18 stav 4 tačka 3);

- 9) životinje i proizvodi životinjskog porijekla proizvedeni u prelaznom periodu stavlja na tržište sa oznakama koje su određene pravilima o označavanju i reklamiranju proizvoda u skladu sa čl. 24 i 25 ovog zakona (član 18 stav 4 tačka 4).

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 800 eura.

(3) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 2.000 eura.

(4) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 800 eura.

Član 49

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 5.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

- 1) prestane da ispunjava uslove iz čl. 29 stav 2 ovog zakona;
- 2) u roku od 30 dana od završetka kontrole ne dostavi Ministarstvu izvještaj o sprovedenoj kontroli, kao i kada to zatraži Ministarstvo i ako rezultati kontrole pokazuju neusaglašenost ili upućuju na moguću neusaglašenost, odmah o tome ne obavještava Ministarstvo (član 30 st.1 i 2);
- 3) subjektu koji nije pod njegovom kontrolom i koji ne ispunjava uslove iz ovog zakona izda sertifikat (član 36 stav 1);
- 4) ne preduzima mjere u slučaju povrede zakona i nepravilnosti iz člana 37 ovog zakona.

(2) Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 300 eura do 700 eura.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

(1) Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu sa Zakona o organskoj poljoprivredi (»Službeni list RCG«, br. 49/04).

Član 51

Subjekti u organskoj proizvodnji registrovani u skladu sa Zakonom o organskoj poljoprivredi (»Službeni list RCG«, br. 49/04) dužni su da svoje poslovanje usklade sa ovim zakonom u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona

Član 52

Proizvodi koji su označeni izrazima „ekološki“, „biološki“ ili njihovim skraćenice kao što su „bio“ ili „eko“, a nijesu proizvedeni u skladu sa ovim zakonom mogu se nalaziti na tržištu najduže šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 53

(1) Za obavljenje poslova stručne kontrole može se ovlastiti kontrolno tijelo koje je u postupku akreditacije, ukoliko to tijelo ispunjava ostale uslove za obavljanje poslova stručne kontrole u skladu sa ovim zakonom.

(2) Postupak akreditacije iz stava 1 ovog člana mora biti završen u roku od jedne godine od dana dobijanja ovlašćenja.

Član 54

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakonom o organskoj poljoprivredi (»Službeni list RCG«, br. 49/04) i član 67 Zakona o izmjenama i dopunama zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje (»Službeni list CG«, br. 40/11).

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u »Službenom listu Crne Gore«.